

ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 1												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ	Έλλειμμα -Υστέρηση που οδηγεί στην ανάγκη	Κάλυψη της ανάγκης	συνολικά	Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ1-A1	Ενίσχυση μικρών μεταποιητικών μονάδων, κυρίως στον τομέα της διατροφής	Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ισχυρή παραγωγική παράδοση S.1 (ροδάκινα -ΠΟΠ ποικιλίες, κεράσια- Ροδοχωρίου ΠΟΠ, ακτινίδια - ΠΓΕ, νεκταρίνια, αμπέλια, σταφίδες κλπ) , ενώ επιπλέον παρουσιάζει σημαντική παραγωγή οίνου (χαρακτηρισμένοι οι περισσότεροι ως ΠΟΠ και ΠΓΕ, το ερυθρό, ξινό κρασί Νάουσα χαρακτηρισμένα ως ΟΠΑΠ), ωστόσο σημαντική μερίδα εξ' αυτών δεν απολαμβάνει την αξία που θα μπορούσαν από την αγορά εξ' απίας κυρίως του χαμηλού βαθμού επεξεργασίας, τυποποίησης, προβολής (brand).Επίσης, στον πρωτογενή τομέα αλλά και στον μεταποιητικό κλάδο, υπάρχει σημαντικό πρόβλημα τεχνολογικής υστέρησης. Επιπλέον υπάρχει περιορισμένο branding της τοπικής γεωργικής παραγωγής και περιορισμένη διάθεση των προϊόντων για εσωτερική κατανάλωση. W.5. Επιπροσθέτως ο αριθμός των επιχειρήσεων που παράγουν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα φθίνει συνεχώς W9.	Βελτίωση του προφίλ των προϊόντων, μέσω επεξεργασίας, τυποποίησης, marketing ταυτότητας κλπ (στα γεωργικά).	1.1 και 1.2 και 1.4	1.1 Μεταποίηση γεωργικού σε γεωργικό (μεταποίηση οπωροκηπευτικών (ροδάκινα, νεκταρίνια, μήλα, κεράσια, βερίκοκα, δαμάσκηνα και ακτινίδια), ξηρών καρπών, την αξιοποίηση του γάλακτος, την επεξεργασία και μεταποίηση κρέατος, καθώς και τον τομέα του οίνου και του ελαιολάδου.)	1.2 Μεταποίηση γεωργικού σε Μη γεωργικό (επεξεργασία και μεταποίηση προϊόντων κυψέλης, παραγωγής αθέρων ελαίων, παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης), ζυθοποιίας, βάμβακος και λοιπών κλωστικών ινών, καθώς και παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας από την μεταποίηση γεωργικών προϊόντων)	1.4 Ειδη διατροφής μετά την 1η μεταποίηση σε κλάδους συναφή με τις υπο-παρεμβάσεις 1.1 και 1.2					
ΘΣ1-A2	Ενίσχυση επιχειρήσεων δικτύων διανομής ειδών διατροφής (From farm to fork)	Στην περιοχή παράγονται αγροτικά προϊόντα με ιδιαίτερη αξία, αρκετά φημισμένα (πολλά εξ αυτών χαρακτηρισμένα ως ΠΟΠ ΠΓΕ ΟΠΑΠ) ενώ παράλληλα και οι πρώτη ύλη παραγωγής είναι υψηλής ποιότητας. Παράγεται σημαντική και αξιοόληγη ποσότητα κηπευτικών στην περιοχή S.4 και S.7, όμως δεν υπάρχει η οργάνωση για συντονισμένες ενέργειες προώθησης των προϊόντων και ανάπτυξης ενός δυνατού brand name όλων αυτών των προϊόντων της περιοχής, με αποτέλεσμα η τοπική αγορά να έχει μεγάλη εξάρτηση από την εξωτερική αγορά και μικρότερους δεσμούς με την εγχώρια. W.5	Δημιουργία ενός δυνατού brand name της περιοχής, συνεργασιά φορέων και ανάπτυξη δικτύων διανομής.	1.1 και 1.2 και 1.4 και 7.1	1.1 Μεταποίηση γεωργικού σε γεωργικό	1.2 Μεταποίηση γεωργικού σε Μη γεωργικό	1.4 Ειδη διατροφής μετά την 1η μεταποίηση	7.1 Συνεργασία μικρών τοπικών επιχειρήσεων				
ΘΣ1-A3	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας από βιομάζα και από βιοαέριο για δική τους χρήση (ως αυτοπαραγωγοί και καταναλωτές)	Στην περιοχή εντοπίζονται γεωθερμικά πεδία S.6 τα οποία όμως παραμένουν αναξιοποίητα, επιπλέον εξαιτίας της μεγάλης ανάπτυξης των κλάδων της γεωργίας S.2 και της κτηνοτροφίας S.5 υπάρχουν οι προϋποθέσεις για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όπως η βιομάζα που μέχρι σήμερα όμως είναι σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητες. Επίσης το κόστος ενέργειας αυξάνεται παρουσιάζοντας παράλληλα έντονες διακυμάνσεις, η κλιματική αλλαγή δημιουργεί αβεβαιες συνθήκες για το μέλλον, επηρεάζοντας και τον κλάδο της ενέργειας.	Επενδύσεις για αξιοποίηση των κτηνοτροφικών και γεωργικών παραπροϊόντων για παραγωγή ενέργειας από βιομάζα, εκμετάλευση του γεωθερμικού τοπίου της περιοχής.	1.7	1.7 Δράσεις εξοικονομησης ενεργειας - βιοοικονομίας - κυκλικής οικονομίας							
ΘΣ1-A4	Κατάρτιση του δυναμικού του πρωτογενούς τομέα σε θέματα τεχνολογίας και επιχειρηματικότητας	Η περιοχή της Ημαθίας όπως και των περισσότερων αγροτικών περιοχων της χώρας αντιμετωπίζει πρόβλημα γήρνασης του πληθυσμού της και μετακίνησης των νέων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα. Παράλληλα εντοπίζεται τεχνολογική υστέρηση, κυρίως στον πρωτογενή τομέα παραγωγής W.1. και απουσία νοοτροπίας επιχειρηματικότητας W.4. γεγονός που αποτυπώνεται και στην μειωμένη δυναμική σχεδίαση και οργάνωση ενός brand name για την περιοχή. Απουσιάζει η νοοτροπία της συνεργασίας και της διασύνδεσης την ίδια στιγμή που το αγοραστικό - καταναλωτικό κοινό αυξάνει τις απαιτήσεις του.	Ανάπτυξη δικτύων και clusters, ανάπτυξη συνεργασιών, τεχνολογική κατάρτιση και αναβάθμιση του πρωτογενούς τομέα παραγωγής. Στοχευμένες ενέργειες ενημέρωσης / επιμόρφωσης νέων για ευκαιρίες, είτε στον πρωτογενή τομέα, είτε σε δραστηριότητες συναφείς με αυτόν, επιχειρηματική συμβουλευτική, μέσω ενεργειών ενημέρωσης / επιμύχωσης	7.1 και 9.1	7.1 Συνεργασία μικρών τοπικών επιχειρήσεων	9.1 (Εμπύχωση - Ενημέρωση αγροτών, ενημέρωση τοπικού πληθυσμού για νέες ευκαιρίες απασχόλησης / επιχειρηματικής δράσης στον αγροτικό τομέα)						
ΘΣ1-A5	Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων	Στην περιοχή ενώ είναι αναπτυνμένοι οι κλάδοι της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, εντούτοις είναι αρκετά περιορισμένα τα μη γεωργικά προϊόντα που παράγονται. Η τεχνολογική υστέρηση W1 η απουσία επιχειρηματικής δραστηριότητας, η ύπαρξη πολλών αναξιοποίητων πόρων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν δράσεις παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων (τη βιοτεχνία) όπως μεγάλο και αναξιοποίητο κτηριακό βιομηχανικό απόθεμα S.8 και η απουσία νοοτροπίας συνεργασίας και αξιοποίησης των γεωργικών αποβλήτων και παραπροϊόντων W.8 αποτελούν πεδία ενίσχυσης για την περιοχή. Η τόνωση παραγωγής τέτοιων προϊόντων είναι σημαντική προκειμένου να αποτραπούν φαινόμενα απαξίωσης προϊόντων ή κλάδων της περιοχής όπως συνέβη με την κλοστούφαντουργία παλαιότερα.	Αξιοποίηση των διαθέσιμων βιομηχανικών κτηρίων της περιοχής, ανάπτυξη συνεργασιών, αξιοποίηση και εκμετάλευση των παραπροϊόντων και αποβλήτων από την γεωργία και την κτηνοτροφία, ανάπτυξη οικοτεχνιών και βιοτεχνιών.	1.2 και 1.4 και 1.7	1.2 Μεταποίηση γεωργικού σε Μη γεωργικό (επεξεργασία και μεταποίηση προϊόντων κυψέλης, παραγωγής αθέρων ελαίων, παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης), ζυθοποιίας, βάμβακος και λοιπών κλωστικών ινών, καθώς και παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας από την μεταποίηση γεωργικών προϊόντων)	1.4 Ειδη διατροφής μετά την 1η μεταποίηση σε κλάδους συναφή με τις υπο-παρεμβάσεις 1.1 και 1.2	1.7 Δράσεις εξοικονομησης ενεργειας - βιοοικονομίας - κυκλικής οικονομίας (εκμετάλλευση των παραπροϊόντων από την γεωργία)					
ΘΣ1-A6	Μείωση της εξάρτησης του πρωτογενούς τομέα από τις ενισχύσεις της ΚΓΠ	Σημαντικό μέρος της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής σχετίζεται με προϊόντα που λαμβάνουν συνδεδεμένη ενίσχυση και επομένως σημαντικό τμήμα του αγροτικού εισοδήματος εξαρτάται από τις ενισχύσεις του πρώτου πυλώνα (κυρίως σε ότι αφορά το σκέλος της γεωργίας της περιοχής)	Μερικός αναπροσανατολισμός της παραγωγής (διατροφής με αμεσότερη διαθεσιμότητα στον καταναλωτή, επιχειρηματικός προσανατολισμός των αγροτών κλπ)	1.1 και 1.2 και 1.4 και 1.5	1.1 Μεταποίηση γεωργικού σε γεωργικό	1.2 Μεταποίηση γεωργικού σε Μη γεωργικό	1.4 Ειδη διατροφής μετά την 1η μεταποίηση	1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου (ως πηγές εναλλακτικού - συμπληρωματικού εισοδήματος από μικρής κλίμακας τουριστικές δραστηριότητες)		Κυρίως μέσω λοιπών δράσεων πλην του προγράμματος - Λαμβάνεται υπόψη η συμπληρωματικότητα και συνέργεια με τις λοιπές δράσεις του ΣΣ ΚΑΠ		
ΘΣ1-A7	Αύξηση της δυνατότητας απασχόλησης εργατών γης	Ο γεωργικός τομέας είναι αρκετά ανεπτυγμένος όπως και ο κτηνοτροφικός S.1 και S.5 και S.4. Συγχρόνως η ανάγκη για εργατικά χέρια στον αγροτικό τομέα είναι αρκετά αυξημένη δεδομένου της έλλειψης που υπάρχει σε εργάτες στον πρωτογενή τομέα	Δημιουργία βασικών υποδομών εξυπηρέτησης προσφυγων / μεταναστών για την ταχεία ενσωμάτωσή τους και την αξιοποίηση τους στην 1γενή παραγωγή	3.2	3,2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την ενσωματωση προσφυγων / μεταναστών							
ΘΣ1-A8	Παροχή δυνατότητας πολυαπασχόλησης των ανθρώπων του πρωτογενούς τομέα	Οι δυνατότητες αξιοποίησης και αύξησης του γεωργικού εισοδήματος είναι περιορισμένες στην περιοχή. W.2 Η ανάγκη για αύξηση των εισοδημάτων των ανθρώπων του πρωτογενούς τομέα παραγωγής απαιτεί την αύξηση της πολυαπασχόλησης. Ανασταλτικό στοιχείο αποτελεί το έλλειμα επιχειρηματικής κουλτούρας και επαγγελματισμού σημαντικής μερίδας των ανθρώπων του πρωτεγενούς τομέα, η απουσία της συνεργατικής και επιχειρηματικής νοοτροπίας και το χαμηλό επίπεδο δεκτικότητας σε αλλαγές και σύγχρονες πρακτικές	Δημιουργία συνδέσεων και επενδύσεων του πρωτογενή με τον τριτογενή τομέα παραγωγής. Αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ανάπτυξη πολυλειτουργικών αγροκτημάτων.	1.1 και 1.2 και 1.3 και 1.5	1.1 Μεταποίηση γεωργικού σε γεωργικό	1.2 Μεταποίηση γεωργικού σε Μη γεωργικό	1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	1.3 (Μεταποίηση δασοκομικών)				

ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 2												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ2-Α1	Αναβάθμιση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	Η περιοχή διαθέτει πληθώρα τουριστικών πόρων και σημαντικού τουριστικού ενδιαφέροντος μνημεία, που μπορούν να αξιοποιηθούν για την αύξηση του τουριστικού προφίλ της περιοχής (Βεργίνα, Βυζαντινές εκκλησίες, οιοπααραγωγική ζώνη Νάουσας, κλπ). Παράλληλα η περιοχή είναι κατάλληλη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού που μέχρι τώρα παραμένει σχετικά αδύναμη σε αυτό το τομέα. Επιπλέον απουσιάζουν τα συνεργατικά σχήματα και clusters.	Νέες επιχειρήσεις ή επενδύσεις, αναβάθμιση, επέκταση τουριστικών καταλυμάτων κ.α. ημιουργία clusters, διαφήμιση και προώθηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος συντονισμένα και οργανωμένα.	1.5 και 4.2 και 7.1	1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου (ορεινές περιοχές, μη κύρια καταλύματα και 10% ενέργειες προστασίας του περιβάλλοντος)	4.2 Δημοσιες τουριστικές υποδομές, υποδομές αναψυχής μικρής κλίμακας	7.1 Συνεργασία μικρών τοπικών επιχειρήσεων	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με ΠΕΠ και με νέο επενδυτικό νόμο				
ΘΣ2-Α2	Περαιτέρω Διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος	Παρά την ύπαρξη πολλών τουριστικών πόρων προς αξιοποίηση στην περιοχή, απουσιάζει η οργανωμένη και συντονισμένη ανάδειξη αυτών, δεν υπάρχει ένα επίκαιρο σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης του τόπου, W.2, το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν είναι περιορισμένο (περιορισμένες προσφερόμενες δραστηριότητες) W.6 και μεγάλο μέρος εν δυνάμει τουριστικών πόρων (βιομηχανικά κτήρια εγκαταλειμμένα όπως Λόγγου - Τουρτάλη, Τρικολάν, Σχοινοποιείο κλπ) παραμένουν αναξιοποίητοι.	Νέες επιχειρήσεις ή επενδύσεις σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, στην εστίαση - αναβάθμιση, επέκταση τουριστικών καταλυμάτων κ.α. Υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας. Πιθανά και δημιουργία ενώσεων, συνεργατικών σχημάτων και clusters.	1.5 και 4.2	1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	4.2 Δημοσιες τουριστικές υποδομές, υποδομές αναψυχής μικρής κλίμακας	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με ΠΕΠ και με νέο επενδυτικό νόμο			1.6 : Αφορά κυρίως τους υποκλάδους υπηρεσιών υγείας, κοινωνικής υποστήριξης και προστασίας, τεχνικές υπηρεσίες (ηλεκτρολογικές, ψυκτικές κλπ), επιχειρηματικής υποστήριξης.		
ΘΣ2-Α3	Εκπόνηση Μελέτης Τουριστικής Ανάπτυξης της περιοχής	Από την περιοχή απουσιάζει μία οργανωμένη προσέγγιση - σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης και πλήρης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων, βελτίωσης και διαφοροποίησης των προσφερόμενων δραστηριοτήτων και γενικότερα τουριστικού προϊόντος. Με αποτέλεσμα να μην υπάρχει στο έπακρον αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων της περιοχής και τελικώς να χάνει οικονομικά οφέλη από τον τουρισμό η περιοχή συνολικά. W2. Στην περιοχή απουσιάζει ο ολοκληρωμένος και μεσοπρόθεσμος τουριστικός σχεδιασμός και η όποια προγραμματική προσέγγιση σε τοπικό επίπεδο γίνεται στα πλαίσια κυρίως των πρωτοβουλιών ανάπτυξης της υπαίθρου όπως το πρόγραμμα LEADER.	Συνεργασία των τοπικών φορέων για την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για την ανάδειξη και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.	9.1	9.1 Σκέλος Μελετών	Και από λοιπές πηγές πλην του προγράμματος						
ΘΣ2-Α4	Αναβάθμιση των υποδομών των αθλητικών εγκαταστάσεων του Βερμίου	Οι υπάρχουσες αθλητικές υποδομές είναι ελλειπείς ως προς τον εξοπλισμό τους (αθλητικό κέντρο Βερμίου), έχουν ανάγκη εκσυγχρονισμού, ενώ συγχρόνως ο ανταγωνισμός σε αθλητικές υποδομές και εγκαταστάσεις σε γειτονικές χώρες είναι πολύ υψηλός. Στα χιονοδρομικά κέντρα, τα οποία αξιοποιούνται ως τουριστικός προορισμός).	Εκσυγχρονισμός αθλητικών εγκαταστάσεων, δημιουργία νέων υποδομών και ανάμιση υπάρχουσων. Αναβάθμιση του εξοπλισμού των χιονοδρομικών κέντρων της περιοχής, ίδρυση νέων αθλητικών χώρων (γήπεδα, γυμναστήρια κλπ).	3.1 και 4.2	3.1 Ενίσχυση υποδομών σε χώρους άθλησης (μικρής κλίμακας)	4.2 Δημοσιες τουριστικές υποδομές, υποδομές αναψυχής μικρής κλίμακας	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με ΠΕΠ και με νέο επενδυτικό νόμο					
ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 3												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ3-Α1	Περαιτέρω ενίσχυση και επέκταση των κοινωνικών δομών	Οι κοινωνικές δομές της περιοχής αν και υπάρχουν σε σχετικά μεγάλο αριθμό, χρειάζονται περαιτέρω ενίσχυση, κυρίως λόγω του μειωμένου ενεργού πληθυσμού W.2. Ταυτόχρονα η περιοχή έχει σχετικά υψηλό δείκτη γήρανσης και οι ανάγκες του πληθυσμού σε οργανωμένες και πλήρως λειτουργικές κοινωνικές δομές αυξάνονται συνεχώς. Παράλληλα η ενίσχυση των κοινωνικών δομών μπορεί να αποτελέσει ένα κίνητρο ανάσχεσης της τάσης αστικοποίησης των νέων.	Παρεμβάσεις δημιουργίας κοινωνικών δομών (π.χ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, γηροκομεία κλπ) ώστε αφενώς να εξυπηρετούνται οι νέοι που παραμένουν στην υπαίθρο αφετέρου οι άνθρωποι μεγάλης ηλικίας	1.6 και 3.1 και 3.2	1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών με έμφαση στις υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα (πχ. Παιδοτοπιοι, γηροκομεία κλπ)	3.1 Ενίσχυση υποδομών εξυπηρέτησης του τοπικού πληθυσμού (π.χ. χώροι άθλησης, χώροι πολιτισμου, παιδικοί σταθμοι, γηροκομεία, αγροτικά ιατρεία κλπ)	3,2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών					
ΘΣ3-Α2	Αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού (Κατάρτιση)	Στην περιοχή υπάρχει υστέρηση στην ανάπτυξη και αξιοποίηση των ΤΠΕ. Αυτό οφείλεται αφενώς μεν στην σημαντική υστέρηση στην ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων και στα υψηλά ποσοστά αναλφαβητισμού των κατοίκων της περιοχής W.3, αφετέρου δε στην πληθυσμιακή συρίκνωση του πληθυσμού και τη φυγή των νέων.	Ενέργειες επιμόρφωσης στελεχών τοπικών φορέων	9.1	9.1 Δράσεις επιμόρφωσης του τοπικού πληθυσμού (π.χ. καταρτιση στελεχών της ΟΤΔ, της ΕΔΠ, των Δημων κλπ)	Η αναγκη μπορεί να εξυπηρετηθεί από οριζόντιες πολιτικές όπως το ΣΣ του Ψηφιακού Μετασχηματισμού						
ΘΣ3-Α3	Ενίσχυση του εθελοντισμού σε δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα	Παρά την πληθυσμιακή αποδυνάμωση της περιοχής υπάρχουν δυναμικές εστιές συγκράτησης νεότερων ηλικιών, καθώς και σημαντικός αριθμός δομών και συλλογικών φορέων οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν το όχημα ανάπτυξης πρωτοβουλιών προς την κατεύθυνση του κοινωνικού εθελοντισμού (στήριξης ευάλωτων ομάδων, ηλικιωμένων κλπ)	Ενέργειες ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης για συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις	9.1	Ενημέρωση στα πλαίσια της επιμόρφωσης της 9.1							
ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 4												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ4-Α1	Συμπλήρωση μικρών υποδομών διαχείρισης λυμάτων	Σε ορισμένους μικρούς οικισμούς παρατηρούνται ελλείψεις σε υποδομές αποχέτευσης - διαχείρισης λυμάτων - Στον τομέα της αποχέτευσης, δυστυχώς, ελάχιστα είναι οι οικισμοί που διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης, ενώ η πλειοψηφία εξυπηρετείται από οικιακούς βόθρους, αλλά και όπου υπάρχουν αγωγοί αποχέτευσης, αυτοί χρησιμοποιούνται για να μεταφέρουν τα λύματα έξω από τους οικισμούς και να τα αποδώσουν ακατέργαστα στους γειτονικούς φυσικούς αποδέκτες. W.2.	Παρεμβάσεις μικρής κλίμακας αποχέτευσης - διαχείρισης λυμάτων	4.1	4.1 Εργα υποδομών μικρής κλίμακας (π.χ. υδρευση, αποχeteυση κλπ) (τοπικές παρεμβασεις)	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με το ΠΕΠ, Ταμείο Ανάκαμψης κ.α						
ΘΣ4-Α2	Ενίσχυση υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας	Η περιοχή διαθέτει πληθώρα τουριστικών πόρων και σημαντικού τουριστικού ενδιαφέροντος μνημεία, που μπορούν να αξιοποιηθούν για την αύξηση του τουριστικού προφίλ της περιοχής (Βεργίνα, Βυζαντινές εκκλησίες, οιοπααραγωγική ζώνη Νάουσας, κλπ). Παράλληλα η περιοχή είναι κατάλληλη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού που μέχρι τώρα παραμένει σχετικά αδύναμη σε αυτό το τομέα. Η ανάδειξη του τουριστικού αποθέματος σε συνδυασμό με το ελκυστικό φυσικό περιβάλλον περνά και μέσα από τη βελτίωση - αναβάθμιση υποδομών αναψυχής και τουριστικής προβολής. Πέραν της τουριστικής ενίσχυσης παρεμβάσεις αναψυχής μικρής κλίμακας είναι απαραίτητες και για το τοπικό πληθυσμό.	Υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας	4.2	4.2 Δημοσιες τουριστικές υποδομές, υποδομές αναψυχής μικρής κλίμακας	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με το ΣΣ ΚΑΠ του ΠΕΠ και του Ταμείου Ανάκαμψης						
ΘΣ4-Α3	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτηρίων	Η συντριπτική πλειοψηφία των κτιρίων είτε ιδιωτικών είτε δημοσίων της περιοχής παρέμβασης έχει ηλικία άνω των 25 ετών. Η μεγάλη ηλικία των κτιρίων έχει ως αποτέλεσμα να είναι κατά κανόνα ενεργειακά αθωράκιστα και να καταναλώνουν μεγάλα ποσά ενέργειας (χαμηλή ενεργειακή απόδοση μέρους των δημοσίων κτηρίων) W.3. Επίσης τα περισσότερα για να τη κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών χρησιμοποιούν συμβατικές μορφές ενέργειας (πετρέλαιο, ξύλο). Παράλληλα εξαιτίας της αύξησης των τιμών ενέργειας η ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων καθίσταται ιδιαίτερως σημαντική. T.1	Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων μικρής κλίμακας	4.1	4.1 Εργα υποδομών μικρής κλίμακας (ενεργειακή αναβαθμιση δημοσίων κτιριων)	Κυρίως μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με την Εθνική στρατηγική για το Κλίμα και την Ενέργεια και τις σχετικές δράσεις (Εξοικονομώ, Ηλεκτρα κ.α) το ΠΕΠ κ.α						
ΘΣ4-Α4	βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μεταναστών / προσφύγων που εργάζονται ως εργάτες γης	Ο γεωργικός τομέας είναι αρκετά ανεπτυγμένος όπως και ο κτηνοτροφικός S.1 και S.5 και S.4. Συγχρόνως η ανάγκη για εργατικά χέρια στον αγροτικό τομέα είναι αρκετά αυξημένη δεδομένου της έλλειψης που υπάρχει σε εργάτες στον πρωτογενή τομέα	Δημιουργία βασικών υποδομών εξυπηρέτησης προσφύγων / μεταναστών για την ταχεία ενσωμάτωσή τους και την αξιοποίηση τους στην 1γενή παραγωγή	3.2	3,2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την ενσωματωση προσφύγων / μεταναστών							

ΘΣ4-A5	Εκσυγχρονισμός μικρών δικτύων ύδρευσης			4.1	4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας (π.χ. ύδρευση, αποχέτευση, επαναχρηση κτρίων κλπ) (τοπικές παρεμβάσεις)							
--------	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--

ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 5												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ5-A1	Εκπόνηση μελέτης για την πλήρη εκμετάλλευση του πολιτιστικού Brand Name (Φίλιππος, Αλέξανδρος,Αριστοτέλης)	Στην περιοχή υπάρχει ένα τεράστιο απόθεμα πολιτιστικών στοιχείων που συνθέτουν ένα πολύ δυναμικό και άκρως αξιοποιήσιμο τουριστικό προφίλ. Σ.1., Μάλιστα ένα από τα κυριότερα στοιχεία προς ανάδειξη είναι αυτή της σύνδεσης της περιοχής με τον Μέγα Αλέξανδρο (Αλέξανδρος - Φίλιππος - Αριστοτέλης). Η εκμετάλευση αυτού του ιστορικού και πολιτισμικού συνάμα στοιχείου - πόρου δεν έχει γίνει σε βαθμό ανάλογο της σπουδαιότητας του και της εν δυνάμει εξέλιξης του W.2. Η περιοχή μπορεί να συνδεθεί (brand name) άμεσα με τον διάσπαρτο πλούτο της Μακεδονικής ιστορίας και του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Ο.1. .	Εκπόνηση μελέτης, Δημιουργία ενός brand name γύρω από τον μέγα Αλέξανδρο και την Μακεδονική ιστορία του τόπου, σύνδεση της ιστορίας με το τουριστικό πρίον της περιοχής.	5.2 και 7.2	5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς	7.2 (Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.)	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με τις αντίστοιχες δράσεις του ΠΕΠ					
ΘΣ5-A2	Εκπόνηση Master plan Για τη διασύνδεση του διάσπαρτου ιστορικού πλούτου	Όπως προαναφέρθηκε η περιοχή διαθέτει πολιτιστικούς πόρους υψηλής αξίας οι οποίοι εντάσσονται σε ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον. Ωστόσο όλο αυτό το απόθεμα δεν προωθείται οργανωμένα, προβάλλεται και αξιοποιείται αποσπασματικά αποδίδοντας μικρό μόνο μέρος της αξίας του στο συνολικό «ενεργητικό» της περιοχής	Εκπόνηση 1 τοπικού masterplan για την διασύνδεση και αναδείξη του ιστορικού πλούτου της περιοχής	5.2	5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς							
ΘΣ5-A3	Ενίσχυση του Πολιτιστικού τουρισμού με την αξιοποίηση ΤΠΕ	Παρά τον σημαντικό και υψηλής αξίας συγχρόνως πολιτιστικό - ιστορικό και πολιτισμικό πλούτο της περιοχής απουσιάζει από την περιοχή η ψηφιακή προβολή του. W.3.	1 ενέργεια ΤΠΕ (π.χ μια εφαρμογή εικονικής πραγματικότητας) για τη Ψηφιακή ανάδειξη πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής	5.2	5.2 (Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς)							
ΘΣ5-A4	Ενίσχυση του Αθλητικού τουρισμού	Στην περιοχή υπάρχουν τα δύο χιονοδρομικά κέντρα (πανελλήνιες εμβέλειας). Η μεγαλύτερη αξιοποίηση τους, διαφήμιση τους και προώθηση τους είναι σημαντική για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και του αθλητικού τουρισμού στην περιοχή.	Παρεμβάσεις μικρής κλίμακας για τη βελτίωση των εμβληματικών τουριστικών υποδομών της περιοχής	3.1 και 5.1	3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών εξυπηρέτησης του τοπικού πληθυσμού (παρεμβάσεις σε αθλητικές υποδομές)	5.1 Ενίσχυση αθλητικών εκδηλώσεων	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με τις αντίστοιχες δράσεις του ΠΕΠ					

ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 6												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ6-A1	Ενέργειες προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής	Η περιοχή διαθέτει πολιτιστικούς πόρους υψηλής αξίας οι οποίοι εντάσσονται σε ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον. Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από περιοχές Natura - προστατευόμενες περιοχες με υψηλή περιβαλλοντική αξία. Σ.1.Ο κύνδινος όμως υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής είναι υψηλός κυρίως λόγω της ανθρωπογενούς δραστηριότητας. Τ.1. και W.2.	Πράξεις υποδομών προστασίας - ανάδειξης του περιβάλλοντος (μικρής κλίμακας)	6.1	6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με τις αντίστοιχες δράσεις του ΠΕΠ, του προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Κλιματική Αλλαγή, του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΣΣ ΚΑΠ						
ΘΣ6-A2	Ενίσχυση έργων πράσινων υποδομών για την πρόληψη φυσικών καταστροφών	Η πρόληψη των φυσικών καταστροφών είναι πολύ σημαντική. Σε αυτό το κομμάτι υπάρχουν αρκετές ελλείψεις (έλλειψη επαρκούς εξοπλισμού, εφαρμογών πρόληψης, ενημέρωσης κλπ) W.3. Ταυτόχρονα υπάρχει περιορισμένη εμπειρία στη αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων και καταστροφών. W.4.	Παρεμβάσεις υποδομών μικρής κλίμακας (κυρίως έναντι πλημμυρών και πυρκαγιών)	6.2	6.2 (Έργα πράσινων υποδομών "green infrastructure" για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές)	Και μέσω λοιπών δράσεων - πρωτοβουλιών πλην του προγράμματος. Λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικότητα με τις αντίστοιχες δράσεις του ΠΕΠ, του προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Κλιματική Αλλαγή, του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΣΣ ΚΑΠ						
ΘΣ6-A3	Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης περιοχών NATURA	Παρά το πλήθος ενταγμένων περιοχών στο δίκτυο NATURA, απουσιάζει από την περιοχή ένα οργανωμένο σχέδιο διαχείρισης αυτών και σχεδιασμός δράσεων για την προστασία τους και την συντονισμένη προβολή τους.W.1	1 Μελέτη (π.χ μια ΕΠΜ)	6.1 και 6.2	6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών	6.2 Έργα πράσινων υποδομών "green infrastructure" για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές						
ΘΣ6-A4	Προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού και εφαρμογων πρόληψης φυσικών καταστροφών	Η μεταβολή των κλιματικών συνθηκών εξ' απίας της κλιματικής αλλαγής μπορεί να επιτείνει την εκδήλωση πιο ακραίων φυσικών φαινομένων (πυρκαγιών, ξηρασίας, πλημμυρών κ.α).	Έργα μικρή κλίμακας με υψηλή προστιθέμενη αξία, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην πρόληψη φυσικών καταστροφών από τα ακραία φαινόμενα που διαρκώς αυξάνονται	6.2	6.2 Έργα πράσινων υποδομών "green infrastructure" για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές							

ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 7												
α/α	ΑΝΑΓΚΕΣ				Σχετική Υποπαρέμβαση							
ΘΣ7-A1	Ενίσχυση πιλοτικών δράσεων για την αξιοποίηση των καλών πρακτικών του δικτύου (Smart Villages)	Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω η τοπική ΟΤΔ διαθέτει αξιόλογη εμπειρία στη δικτύωση και συνεργασία καθώς εφαρμόζει δράσεις διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας για σχεδόν 25 χρόνια κυρίως στα πλαίσια της εφαρμογής των προηγούμενων προγραμμάτων LEADER. Ωστόσο υπάρχει περιορισμένη γνώση σχετικά με τις δυνατότητες και την εφαρμογή δράσεων smart village οι οποίες διανοίγουν σημαντικές ευκαιρίες για την αντιμετώπιση τοπικών προβλημάτων	Εκπόνηση 3 Σχεδίων δράσης	7.3	7.3 Εξυπνα χωριά για την ολιστική και καινοτομο αναπτυξη των χωριών							
ΘΣ7-A2	Ενίσχυση δικτύων και συνεργασιών μεταξύ φορέων ή επιχειρήσεων	Αν και υπάρχουν στην περιοχή αρκετές επιχειρήσεις και φορείς, εντούτοις τα συνεργατικά σχήματα είναι ελάχιστα και δεν προωθούνται στον βαθμό που θα έπρεπε	Συνεργασίες στην αγροδιατροφή, στον τουρισμό και στη μείωση της σπατάλης τροφίμων	7.1	7.1 (Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων) + ενημέρωση στα πλαίσια της εμψύχωσης της 9.1							
ΘΣ7-A3	Διάχυση της εμπειρίας της ΟΤΔ σε δικτύώσεις στην περιοχή παρέμβασης	Η τοπική ΟΤΔ εφαρμόζει δράσεις διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας για σχεδόν 25 χρόνια κυρίως στα πλαίσια της εφαρμογής των προηγούμενων προγραμμάτων LEADER. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά τη τρέχουσα περίοδο (υφιστάμενο πρόγραμμα LEADER) η ΟΤΔ ANHMA συμμετέχει σε 3 δράσεις διατοπικής και 1 δράση διακρατικής συνεργασίας . Επίσης με τη στήριξη και την εμψύχωση της ΟΤΔ έχουν αναληφθεί κατά το παρελθόν δράσεις συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων στον αγροδιατροφικό και αγροτουριστικό τομέα. Ωστόσο οι τοπικοί δημόσιοι φορείς και οι μικρές τοπικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να έχουν αξιοσημείωτο έλλειμα εξοικείωσης και να μην αναγνωρίζουν επαρκώς τα οφέλη των συνεργασιών και της δικτύωσης	Στήριξη για την υλοποίηση των πράξεων στα πλαίσια των συνεργασιών 7.1 και 7.2. Επίσης η υλοποίηση 1 σχεδίου διακρατικής συνεργασίας και 3 σχεδίων διακρατικής συνεργασίας	7.1 και 7.2 και 7.3 και 8.1 και 8.2	7.1 Συνεργασία μικρών τοπικών επιχειρήσεων	7.2 Έργα συνεργασίας ιδιωτικών και Δημόσιων Φορέων	7.3 Εξυπνα χωριά για την ολιστική και καινοτομο αναπτυξη των χωριών	8.1 Σχεδια διατοπικής Συνεργασίας	8.2 Σχεδια Διακρατικής Συνεργασίας			

ΘΣ7-A4	Πρώθηση και ενίσχυση δράσεων βιομηχανικής συμβίωσης	Η βιομηχανική συμβίωση είναι μία συνεργασία μεταξύ βιομηχανιών και επιχειρήσεων όπου οι δευτερογενείς πόροι και τα υποπροϊόντα μίας επιχείρησης μετατρέπονται σε πρώτες ύλες για μια άλλη. Αυτή η διαδικασία έχει θετικά αποτελέσματα τόσο για το περιβάλλον, όσο και για τις ίδιες τις εταιρίες. Οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία προάγουν την κυκλική οικονομία, χρησιμοποιώντας βιώσιμους τρόπους διαχείρισης των υλικών και δημιουργώντας ανταγωνισμό στην αγορά, με παράλληλη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου (GHG). Τα απόβλητα της μίας εταιρίας μετατρέπονται σε πρώτες ύλες σε μια άλλη, μειώνεται το οικολογικό αποτύπωμα και τα υλικά αποκτούν οικονομική αξία. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να συνεργαστούν δεν απαιτείται να βρίσκονται στον ίδιο κλάδο προκειμένου να ανταλλάσσουν υποπροϊόντα και πόρους καθώς επιχειρήσεις που απασχολούνται σε διαφορετικούς κλάδους μπορούν να συμμετέχουν στη βιομηχανική συμβίωση απολαμβάνοντας τα οφέλη που αυτή προσφέρει.	Δημιουργία δικτύων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων στα πλαίσια της βιομηχανικής συμβίωσης για την αξιοποίηση των υπο-προϊόντων και την εμπεδωση της κυκλικής οικονομίας.	7.1	7.1 Συνεργασία μικρών τοπικών επιχειρήσεων						
ΘΣ7-A5	Ενημέρωση, Κατάρτιση, πρώωση της δικτύωσης στα στελέχη των ΟΤΑ της περιοχής	Ειδικότερα στους μικρότερους ΟΤΑ υπάρχει έλλειμμα επιστημονικού προσωπικού (είτε έλλειψη ειδικοτήτων, είτε έλλειψη επαρκούς αριθμού), ενώ παράλληλα ένα τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού δυσκολεύεται να ακολουθήσει την ταχύτητα των αλλαγών της ψηφιακής μετάβασης, έχουν χαμηλό βαθμό εξοικείωσης με πρακτικές δικτύωσης και συνεργασίας. Η ενίσχυση του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου σε αυτό τον τομέα θα προσδώσει πολλαπλή αξία σε όλο το παραγωγικό και κοινωνικό κύκλωμα της περιοχής	ενέργειες επιμόρφωσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των στελεχών των αντίστοιχων υπηρεσιών	9.1	9.1 Δράσεις εμφύχωσης του τοπικού πληθυσμού (π.χ. κατάρτιση στελεχών της ΟΤΔ, της ΕΔΓ, των ΟΤΑ κλπ)						